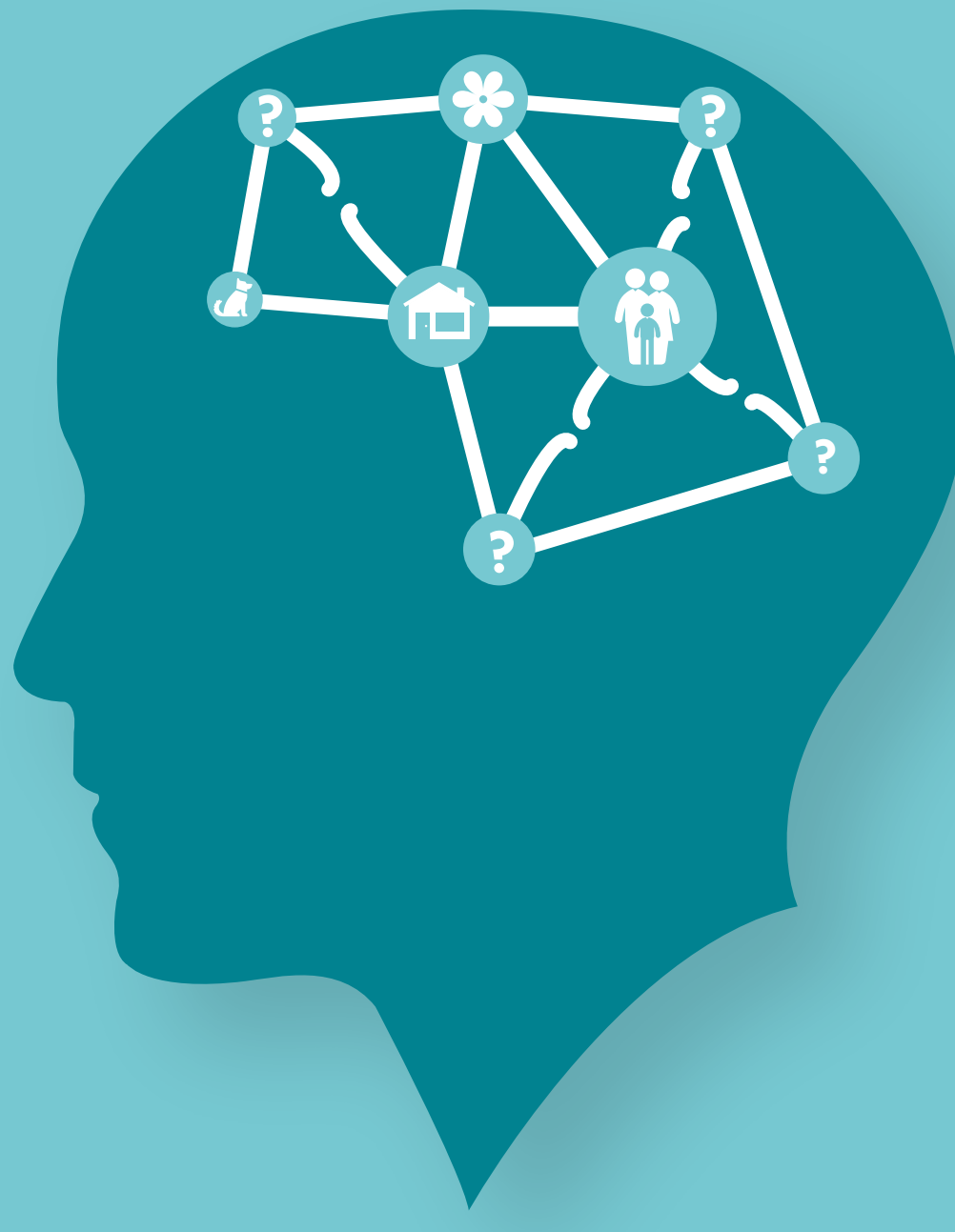

Tilbud og indsatser på demensområdet

Lyngby-Taarbæk Kommune
Center for Sundhed og Omsorg

Lyngby-Taarbæk Kommune
Center for Sundhed og Omsorg
Toftebæksvej 12, 2800 Kgs. Lyngby

Fotos:
Stockbyte/Getty Images

Design: David B Earle

Kilder:
Ældrestrategien, Lyngby-Taarbæk Kommune 2013-2016
National Videnscenter for Demens
National Handleplan for Demensindsatsen
Professor og psykolog Tom Kitwoods teorier om personcentreret omsorg
KL- Statusnotat om demensindsatsen

Oktober 2015

Revideret oktober 2018

Lyngby-Taarbæk Kommune ønsker med afsæt i et stærkt borgerperspektiv at kunne tilbyde de bedst mulige løsninger inden for demensområdet.

Lyngby-Taarbæk Kommune er en demensvenlig kommune, hvilket blandt andet betyder, at kommunen deltager i Demensrummet.

Demensrummet arbejder ud fra fokusområderne i "Den Nationale Demenshandlingsplan 2025" som er: *Tidlig opsporing og kvalitet i udredning og behandling, bedre kvalitet i pleje, omsorg og rehabilitering, støtte og rådgivning til pårørende til mennesker med demens, demensvenlige samfund og boliger, øget videns- og kompetenceniveau.*

I Demensrummet videndeles og udvikles med eksperter samt sparres med andre kommuner for at kvalificere demensområdet.

"Tilbud og indsatser på demensområdet" er en samling af tilbud og indsatser på demensområdet i Lyngby-Taarbæk Kommune, der skal sikre borgernes og deres pårørendes velbefindende bedst muligt.

"Tilbud og indsatser på demensområdet" er udviklet på baggrund af projekt "Handleplan for demensområdet 2015-2018", som er gennemført og evalueret i 2018.

Lyngby-Taarbæk Kommunes tilbud og indsatser på demensområdet skal bidrage til at skabe et sammenhængende forløb fra den første tid i hjemmet til den sidste tid på plejecentret. Hvilket giver tryghed for borgere med demens og deres pårørende i alle faser af sygdommen.

Lyngby-Taarbæk Kommune ønsker med denne folder, at informere borgere med en demenssygdom og deres pårørende, samt ledere og medarbejdere på ældreområdet, om kommunens tilbud og indsatser.

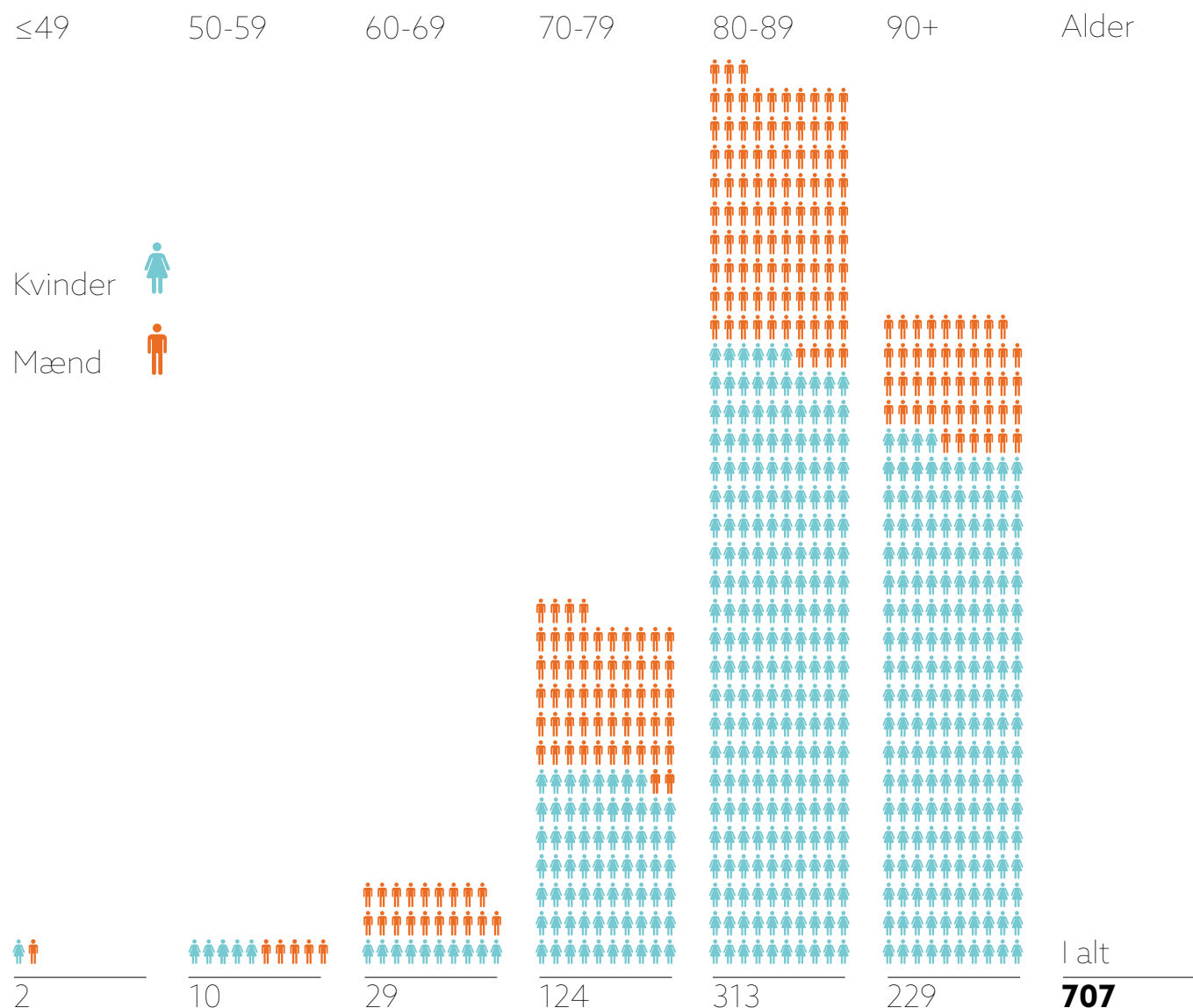
For yderligere information og kontaktoplysninger se www.ltk.dk/demens.

Tilbud og indsatser begynder fra den tidlige fase af sygdommens opståen til den sidste tid af borgerens liv. Indsatserne er inddelt i tværgående indsatser og fem fortløbende faser.

Mere end 100 forskellige sygdomme kan føre til demens, som er en tilstand, hvor de mentale færdigheder er svækket af sygdom. Demens rammer primært ældre, men også yngre mennesker kan blive ramt. Tabet af mentale færdigheder påvirker livssituationen for såvel personen med demens som for de pårørende, ligesom omsorg og pleje af mennesker med demens kræver særlige kompetencer hos plejepersonalet.

Borgere med demens eller demenslignende symptomer Lyngby-Taarbæk Kommune

Lige nu lever cirka 87.000 danskere med en demenssygdom. I Lyngby-Taarbæk Kommune ligger andelen af borgere over 65 år over landsgennemsnittet. Kommunen forventes derfor ikke at opleve en lige så markant stigning i gruppen af ældre borgere, og dermed heller ikke så høj en stigning i antallet af borgere med demens, som i resten af landet. Et estimat fra Nationalt Videnscenter for Demens viser, at der i 2018 er 1.074 borgere med demens i Lyngby-Taarbæk Kommune.

Kommunens demensteam har pr. 1. maj 2018 kontakt med ca. 700 borgere med demens eller demenslignende symptomer, hvoraf ca. 70 % er udredt for en demenssygdom.

Formålet med kommunens tilbud og indsatser er at bidrage til størst mulig livskvalitet og tryghed for borgere med demens og deres pårørende i Lyngby-Taarbæk Kommune. Tilbud og pleje til borgere med demens skal samtidig tilrettelægges på en sådan måde, at den enkelte borgers ressourcer, behov og ønsker tilgodeses.

Tværgående tilbud og indsatser

Samarbejde med og informationer til borgere og pårørende

Mål: At borgere med demens og deres pårørende oplever nem adgang til relevante informationer om demens.

At modvirke psykisk udbændthed, isolation og ensomhed blandt de pårørende til demente.

At de pårørende anerkendes som en vigtig ressource og oplever at blive understøttet i rollen som pårørende, også når borgeren kommer på plejecenter.

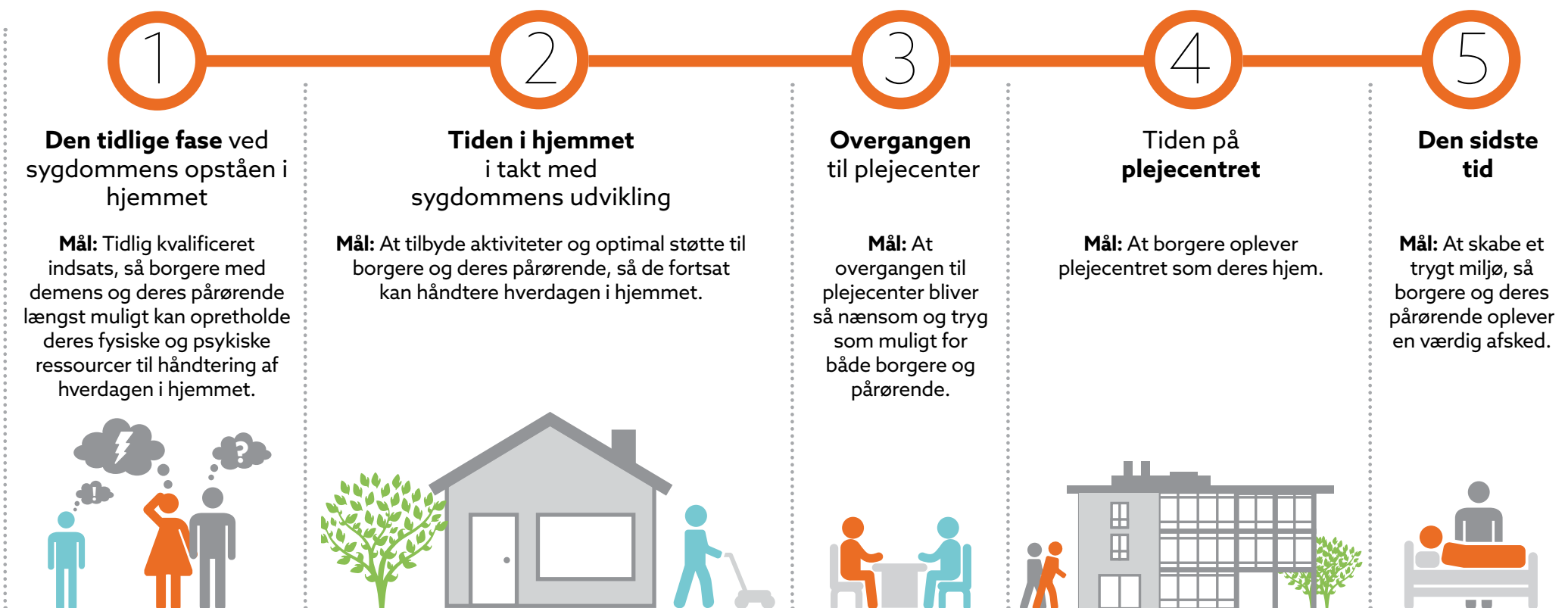
Organisering af demensområdet

Mål: At øge livskvaliteten for borgere med demens og deres pårørende, ved at organisere ressourcerne på demensområdet med afsæt i "den personcentrerede omsorgsmodel".

Implementering og forankring af personcentreret omsorg

Mål: At ledere og medarbejdere har relevante kompetencer, så de mestrer de forskellige demensfaglige problemstillinger og leverer omsorg og pleje, der lever op til det politisk besluttede.

Indsatser i de fem faser

Samarbejde med og information til borgere og pårørende

Mål:

- At borgere med demens og deres pårørende oplever nem adgang til relevante informationer om demens.
- At modvirke psykisk udbrændthed, isolation og ensomhed blandt de pårørende til demente.
- At de pårørende anerkendes som en vigtig ressource og oplever at blive understøttet i rollen som pårørende, også når borgeren kommer på plejecenter.

Tilbud

Oplysning om demens på kommunens hjemmeside.

Vejledning/rådgivning i hjemmet af demensteamet efter behov.

Mulighed for aflastning:
Op til 12 timer i hjemmet/mdr. for samboende pårørende.
Aflastningsplads til borgere med demens en uge hver fjerde uge.

Pårørendegruppe for ægtefæller til hjemmeboende borgere med demens ledet af demensteamet.

Årlig demensdag for borgere og deres pårørende med det formål at dele erfaringer og viden og for at nedbryde tabuer om sygdommen.

Årligt oplysningsmøde om demens på Stadsbiblioteket.

Mulighed for at drøfte dagligdagen med ledelsen en gang om måneden ved "åben dør" til ledelsen.

Åbent Hus-arrangementer på tværs af alle afdelingerne på de enkelte plejecentre.

Temamøder for pårørende på plejecentrene med fagligt indhold to gange årligt.
Temamøderne tilrettelægges ud fra pårørendes ønsker og i overensstemmelse med værdigrundlaget fra "den personcentrerede omsorgsmodel" (se side 10).

Pårørendegruppe på tværs af alle plejecentre. Gruppen skal være med til at give forslag og input til "det gode ældreliv".

Pårørendevejleder, som rådgiver og vejleder individuelt og i grupper.

Husmøder afholdes på de enkelte afdelinger på plejecentrene to gange årligt for at planlægge afdelingsarrangementer mv.

Følgegruppe af pårørende til de fortsatte tilbud og indsatser på demensområdet.

Pårørendeaften i Seniorugen for pårørende i kommunen.

Frivillige tilbud

"Pusterummet"
– et netværk for pårørende til borgere med demens.

Onsdagscafé for borgere med demens og deres pårørende.

Madklub for pårørende til borgere med demens.

Andagtsmiddag.

Ældresagen 60+

Lokale støtteforeninger

Organisering af demensområdet

Mål: At øge livskvaliteten for borgere med demens, og deres pårørende, ved at organisere ressourcerne på demensområdet med afsæt i "den personcentrerede omsorgsmodel".

Organisering

Der er 172 demensegnede boliger –heraf 5 demensboliger– til borgere med demens på Lyngby-Taarbæk Kommunes plejecentre.

Demensindsatsen er bl.a. organiseret ved et demensteam bestående af en demenskoordinator og flere demenskontaktpersoner. Demensteamet følger den enkelte borger, og dennes pårørende fra første kontakt til borgeren dør.

Demensteamet er organiseret som en ekspertgruppe, som i perioder kan vejlede, rådgive og støtte medarbejderne i forhold til svære adfærdsforstyrrelser hos borgere med demens.

Lyngby-Taarbæk Kommune arbejder ud fra et fælles demensgrundlag med afsæt i "den personcentrerede omsorgsmodel" (se side 10).

Indsatser

Der uddannes løbende personale til et demensressourceteam i hjemmeplejen med særlige kompetencer inden for demens. Demensressourceteamet skal fortrinsvis varetage omsorgsarbejdet i hjem, hvor borgerne har en demenssygdom.

Der uddannes løbende særlige ressourcepersoner på alle plejecentre. Ressourcepersonerne får kompetencer til at rådgive deres kolleger med dagligdagens spørgsmål i demensarbejdet og i udarbejdelse af pædagogiske handleplaner.

Plejepersonale i hjemmeplejen og på træningsenhederne og plejecentrene uddannes løbende i personcentreret omsorg.

Implementering og forankring af fremadrettede indsatser

Mål: At ledere og medarbejdere har relevante kompetencer, så de mestrer de forskellige demensfaglige problemstillinger og leverer omsorg og pleje, der lever op til det politisk besluttede.

Indsatser

Alle nye medarbejdere i hjemmeplejen, på træningsenhederne og på plejecentrene får AMU-kurset "Omsorg for personer med demens" på fem dage, specielt tilrettelagt efter Lyngby-Taarbæk Kommunes behov.

Ressourcepersoner opkvalificeres gennem to dages kommunikationskursus.

Der uddannes løbende sygeplejersker i diplom i demens.

Implementering og forankring af personcentreret omsorg

Løbende implementering af værktøjer fra projekt Fremfærd/Ældre, hvor der er blevet arbejdet med nudging, som hjælp til at bryde med vanetænkning.

Målrettet arbejde med borgernes livshistorie, eventuelt i samarbejde med de pårørende, på alle afdelinger.

Arbejde med socialpædagogiske handleplaner, som udarbejdes, når der er behov for særlig pædagogisk fokus.

Hjemmepleje

Leder af
hjemmeplejen

Afdelingsleder

Demens
ressourceteam
(Bestående af
demenssygeplejersker og
ressourcepersoner)

Basispersonale

Plejecentre

Plejecenterleder

Afdelingsleder

Demessygeplejerske

Ressourcepersoner

Basispersonale

Træningscentre

Træningscenterleder

Afdelingsleder

Demessygeplejerske

Demens
ressourceperson

Basispersonale

Aktivitetsområdet

Afdelingsleder

Aktivitets-
medarbejdere

Afdelingsledere og sygeplejersker skal understøtte demensindsatsen gennem arbejdet med personcentreret omsorg, brug af livshistorie og pædagogiske handleplaner.

Ressourcepersoner skal hjælpe deres kolleger i dagligdagens arbejde med personcentreret omsorg.

Demensressourceteamet skal varetage omsorgsarbejdet ud fra den personcentrerede omsorgsmodel i hjem, hvor borgeren har en demenssygdom.

Basispersonalet skal varetage pleje og omsorg med udgangspunkt i den personcentrerede omsorgsmodel.

Demensteamet støtter og vejleder blandt andet omkring svære adfærdsproblemer hos borgere med demens. De støtter op om udarbejdelse af pædagogiske handleplaner og har tæt samarbejde med borgere og pårørende i eget hjem.

Den personcentrerede omsorgsmodel

Personcentreret pleje og omsorg indebærer, at det er mennesket med demens, mere end demenssygdommen, der sættes i centrum, og at plejen tager udgangspunkt i borgerens egen oplevelse af virkeligheden.

Ideerne bag personcentreret pleje og omsorg er udviklet af den engelske psykologiprofessor Tom Kitwood.

Personcentreret pleje og omsorg sigter mod at forstå adfærd og eventuelle symptomer ud fra borgerens perspektiv og dermed gøre pleje og plejemiljø personligt og individuelt.

Plejen og omsorgen er blandt andet baseret på viden om borgerens livshistorie, vaner, værdier, behov, ønsker og præferencer.

Dialog om livshistorie

Den tidlige fase ved sygdommens opståen i hjemmet

Tilbud

Demensteamet støtter og rådgiver borgere med demens og deres pårørende/netværk.

Rådgivningen tager afsæt i den enkeltes værdinormer, livshistorie og aktuelle situation. Samtaler afholdes kontinuerligt gennem hele sygdomsforløbet.

Vandrekлуб - et visiteret tilbud for borgere med demens, som kan gå minimum 5 km. uden hjælpemidler.

Hovedsagen - et visiteret dagtilbud for borgere med hukommelsesbesvær eller en senhjerneskade. Fokus på dagligdags-aktiviteter inde som ude.

Kurset "Hverdagen med demens" for mennesker, der lever med en demenssygdom, og deres pårørende.

Mulighed for hjemmepleje efter gældende visitationsregler.

Mulighed for op til 12 timers aflastning i hjemmet pr. måned for samboende pårørende.

Mulighed for aflastningsplads til borgere med demens en uge hver fjerde uge.

Mulighed for at tale med en pårørendevejleder.

Tilbud om lån af gps.

Kommunikationshjælpemidler - elektronisk kalender.

Pårørendetilbud se side 6.

Mål: Tidlig kvalificeret indsats, så borgere med demens og deres pårørende længst muligt kan opretholde deres fysiske og psykiske ressourcer til håndtering af hverdagen i hjemmet.

2

Tiden i hjemmet i takt med sygdommens udvikling

Tilbud

Demensteamet støtter og rådgiver borgere med demens og deres pårørende/netværk.

Rådgivningen tager afsæt i den enkeltes værdinormer, livshistorie og aktuelle situation. Samtaler afholdes kontinuerligt gennem hele sygdomsforløbet.

Vandreklub - et visiteret tilbud for borgere med demens, som kan gå minimum 5 km. uden hjælpemidler.

Hovedsagen - et visiteret dagtilbud for borgere med hukommelsesbesvær eller en senhjerneskade. Fokus på dagligdagsaktiviteter inde som ude.

Samværsgrupper - et visiteret dagtilbud, hvor borgere med demens mødes i trygge rammer i naturskønt område.

Tilbud om lån af gps.

Mulighed for hjemmepleje efter gældende visitationsregler.

Mulighed for op til 12 timers aflastning i hjemmet pr. måned for samboende pårørende.

Mulighed for aflastningsplads til borgere med demens en uge hver fjerde uge.

Mulighed for at tale med en pårørendevejleder.

Mulighed for udflugter for hjemmeboende borgere med demens og deres pårørende to gange årligt.

Nye relevante velfærdsteknologiske hjælpemidler inddrages løbende i hverdagen.

Kommunikationshjælpemidler - elektronisk kalender.

Pårørendetilbud se side 6.

Mål: At tilbyde aktiviteter og støtte til borgere og deres pårørende for at være med til at sikre livskvalitet og hjælp til hverdagen i hjemmet.

Overgangen til plejecenter

Tilbud

Demensteamet rådgiver og støtter borgere med demens og deres pårørende i at træffe beslutningen om det rette tidspunkt at flytte på plejecenter.

Tilbud om besøg i hjemmet af en medarbejder fra plejecenter før indflytning, så medarbejderen får et kendskab til borgerens liv, livshistorie og de fysiske rammer for borgerens liv.

Borgere med demens og deres pårørende tilbydes at besøge plejecentrene sammen med en demenskontaktperson.

Mål: At overgangen til plejecenter bliver så forudsigelig og tryk som muligt for både borgere og pårørende.

Tiden på plejecentret

Tilbud

Indflytningssamtale med fokus på en gensidig forventningsafstemning mellem plejecenter og beboere samt deres pårørende.

Opfølgende samtale ca. fire uger efter indflytningen.

Plejecentrene arbejder med hjemlighed i fællesarealerne via aktiv inddragelse af beboere og pårørende.

Aktiviteter som for eksempel; sociale og fysiske aktiviteter, sansehaver, musikterapi, reminiscenslokale, -kasse og -aktiviteter, erindringsdans samt sæl og dukker.

Den enkelte beboer tilbydes flere forskellige meningsskabende aktiviteter tilpasset borgere med demens.

Beboere med demens og deres pårørende tilbydes mulighed for en bred seng for at imødekomme et eventuelt ønske om fysisk nærvær.

Der er mulighed for at drøfte dagligdagen med ledelsen en gang om måneden ved "åben dør" til ledelsen.

Der er besøghunde på alle plejecentre.

Mulighed for cykeltur i plejecentrenes Rickshaw.

Mål: At beboere og pårørende oplever plejecentret som deres hjem.

Den sidste tid

Tilbud

Palliativ pleje, så beboeren kan forblive på plejecentret i den sidste tid.

Pårørende har mulighed for at overnatte i den udstrækning, der er behov for det.

Der er udarbejdet en vejledning til, hvordan medarbejderne skal håndtere den svære samtale om døden.

Plejecentrets personale tilbyder en udflytningssamtale til pårørende ca. en måned efter dødsfald.

Mål: At skabe et trygt miljø, så borgere og deres pårørende oplever en værdig afsked.

